

Alkotó pedagógusok

Evente meghirdetik a pedagógusok megyei alkotói pályázatát. Az idei felhívásra összesen 91 dolgozat érkezett, ezek közül választotta ki a bíráló bizottság a legjobbakat. A pályázat díjait tegnap, hétfőn délelőtt adták át a megyei továbbképzési és módszertani intézetben. Az ünnepségen **Okrós János**, a Pedagógusok Szakszervezete megyei Bizottságának titkára köszöntötte a pedagógusokat, majd **Müller Józsefné**, a megyei tanács vb művelődési osztályának vezetője mondott üdvözlő beszédet, és átadta a legjobb pályamunkákért járó díjakat.

A pályázat 4 ezer forintos első díját két makói tanár, **Kiss Katalin** és **Góttl Frigyes** kapta dolgozatáért. Második díjjal jutalmazták a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú gyakorlóiskolájának tanárait, **Miskolci Józsefné** és **Szántó Lajost** közös dolgozatukért. Ugyancsak második díjat kapott **Fazekas László** szakfelügyelő (Szegedi Közgazdasági Szakközépiskola), valamint **Perneki Mihály** levéltáros és

Simon Erzsébet tanár — közös dolgozatukért. Harmadik díjat **Kipper Józsefné**, a rózsa általános iskola tanára kapott. A TIT megyei szervezetének 2 ezer forintos különdíját szociológiai témájú dolgozatáért **Kiss Tamás**, a November 7. Művelődési Központ igazgatója nyerte el. Összesen 27-en részesültek pénzjutalomban, köztük **Korom Ilona**, a megyei tanács vb művelődési osztályának főelőadója, **Czékus Lászlóné** és **Rózsa Dezsőné**, a bordányi általános iskola tanítója, **dr. Bagány Júlia**, a megyei tanács vb művelődési osztályának főelőadója, **dr. Kiss Lászlóné**, a Rózsa Ferenc szakközépiskola tanára, **Szilágyi Ferencné** övönő és **Sztivarecz János** tanár (Zákányszék). **Vecsernyes János**, a Pedagógusok Szakszervezete megyei Bizottságának munkatársa, **Kálmán Ferenc**, a zombói általános iskola igazgatója.

Ezen az ünnepségen adták át a jutalmakat azoknak az igazgatóknak és szakfelügyelőknek — összesen 52 pedagógusnak —, akik a legeredményesebben dolgoztak az elmúlt tanévben.

Tanuló felnőttek

Az ország mintegy 900 iskolájában megkezdődtek az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők osztályvizsgálai. Az idén a 8. osztályt több mint harmincezen fejezik be, 92 százalékuk fizikai dolgozó.

Az utóbbi években megnőtt az érdeklődés a dolgozó általános iskolái iránt. Miként 1975-ben, az idén is 70 ezren tanulnak tovább, pontosabban 50 ezerrel többen, mint öt éve.

Az alsó fokú felnőttoktatásban gazdagodtak és differenciálódtak a tanulási formák. Jelenleg hétféle, különböző szorgalmi idejű általános iskolai oktatási forma keretében tanulhatnak a felnőttek. Az esti tagozat kivételével valamennyi oktatási forma tanulói osztályvizsgálóval fejezhetik be a tanévét.

A legnépszerűbbek az öthónapos munkástovábbképzések, ezen az úton 36 ezren szerzik meg általános iskolai ismereteiket. A felnőttoktatás történetében még soha nem tanultak annyian a kihelyezett osztályokban, mint az idén. Jelenleg mintegy 30 ezren vesznek részt ezeken a foglalkozásokon.

Tej és hús

Intézkedések az állattartó telepek fejlesztésére

A nagy anyagi befektetéssel épült, jól felszerelt szakosított állattenyésztési telepek tervezésénél meghatározottak már, mennyi állat nevelhető bennük, illetve mennyit muszáj nevelni ahhoz, hogy ezek a telepek ne ráfizetéssel, hanem haszonnal termeljenek. Ha állatállományunkat fejleszteni akarjuk, mindent el kell követnünk, hogy az előre meghatározott tételek ne csak papíron, ne csak „elvárásként” szerepeljenek, hanem a valóságban is meglegyenek. Fontosak ezek a számok, de mások is kapcsolódnak hozzájuk. Nem elég annyit tehenet kötni az istállóba például, amennyit a terv előírt, annyi tejet is kell fejni, amennyit szintén a terv előírt. És ha nem ad annyi tejet a tehen? Szarvasmarhatartásunk kényes pontja ez, de szakszerű tartással, jó takarmányozással megoldható.

A megyei tanács végrehajtó bizottsága a közeli napokban újra tárgyaltekről a gondokról és kiinduló alapként elfogadta a mezőgazdasági és élelmiszeripari intézkedési tervét. Minden szakosított teleppel rendelkező gazdaságnak olyan fejlesztési programot kell kidolgoznia, amelyek végösszegei a megyei fejlesztés számait adják és mindent el kell követniük, hogy a tervben lefektetett elgondolások évről évre megvalósuljanak. Minden évben értékelik az előrelépést.

A szarvasmarha-tenyésztésben továbbra is a magyar tarka fajtát marad a vezető szerep, a benne rejlő genetikai lehetőségeket a tenyésztőknek maximálisan ki kell használniuk. Lényegesen több tejet képes adni ugyanis, mint amennyit most ad, de javító keresztezéssel ez a képesség tovább fokozható. Jelenleg 14 gazdaság végez megyénkben fajtaalakító keresztezést Holstein-Friz fajtával, további tíz telepen látszik indokoltnak a keresztezés. Alapvető tételeként mondja ki az intézkedési terv, hogy a keresztezési programban csak azok az üzemek vehetnek részt, amelyek jól átgondolt fejlesztési tervvel rendelkeznek

és meglévő tehénállományuk az átlagos színvonal felett termel. Ahol a meglévő lehetőségeket sem tudják kihasználni, ott természetesen nem lenne értelme ilyen segítségnek. A fejlesztést szolgálja az az intézkedés is, hogy az állatforgalmi vállalat üszőre csak akkor köthet vágási szerződést, ha az tenyésztésre alkalmas. A termelési rendszerek jól felkészült szakemberei, az élelmiszeripari főiskola állattenyésztési kara és a kutatóintézetek tanácsadó szolgálata minden nagyüzemnek tud segítséget adni, ha kapcsolatot keresnek vele.

A takarmánytermelés és célszerű takarmányozás még sok tartalékot rejt magában. A megtermelt takarmány veszteség nélküli betakarítása és a tárolási veszteség évről évre visszatérő gond, megoldása önmagában is óriási nyereség. A rétek és legelők szakszerű kezeléssel több takarmányt is adhatnak, fontos földadat tehát ezek javítása, de határozott intézkedés szükséges az árokpartok, gátak, utak, fűtermelő területeinek hasznosítására is.

A telepek teljes „benépesítése” sem elegendő az öt éves terv célkitűzéseinek megvalósításához, ezért az állami gazdaságoknak 2500, a termelőszövetkezeteknek ezer tehénférőhely építését kell előirányozniuk majd a járulékos létesítményekkel

együtt. Ellenőrzik az állami támogatással épült istállók rendeltetésszerű hasznosítását, ha nem tartják megfelelőnek, szankciókat alkalmaznak. Szigorú az intézkedés, de természetes: ha külön pénzt adunk valamire, joggal elvárhatjuk, hogy azt kapjunk érte, amit kértünk.

Hasonló körülminté, ösztönző — és ha kell, számonkérhető — intézkedések születtek a szakosított sertés-telepek üzemeltetésére is. A kisgazdaságokban a közel-múltban kezdődött és folyamatban levő szervezési, takarmányellátási és felvásárlási intézkedések ebben az ágazatban várhatóan gyors eredményt hoznak, de a nagyüzemek felelőssége adott lehetőségeik teljes kihasználására ezzel természetesen semmit nem csökken. Általánossá teszik a takarmánykészletek, illetve felhasználható takarmányok laboratóriumi vizsgálatát, megismerik a telepek szakmunkásainak, brigádvezetőinek és telepvezetőinek rendszeres továbbképzését és bevezetik az anyagi érdekeltségen alapuló teljesítménybérezést.

Az intézkedési tervekben megjelölt célkitűzések teljesítéséhez kéri a telepeken dolgozó szocialista brigádok támogatását és reméli, hogy a szocialista munkaverseny itt is meghonosodik.

H. D.

Ha megöregszünk

A gondoskodás szervezett formái — Feladatok

Az ország lakosságának mintegy 17 százaléka nyugdíjas korú — Budapesten a 20 százalékot is meghaladja ez az arány amely, várhatóan növekedni is fog. Az idős emberek jelentős része képes önmagáról gondoskodni, vagy családja segít az ellátásban. De mi a helyzet azokkal, akik erre — kisebb, vagy nagyobb mértékben — képtelenek?

Az Egészségügyi Minisztérium szociálpolitikai főosztályán **Jakab Anna** főosztályvezető-helyettesel beszélgettünk a témáról. Mint elmondotta, az utóbbi két évben fokozatosan kialakultak az idős emberek gondozásának különböző formái, melyeknek továbbfejlesztésén — a gondozás színvonalának további emelésén — fáradoznak az állami és a társadalmi szervek.

Az idős emberek ellátásának leggyorsabb és mind közkedvebb formája az öregek napközi otthona. Az első ilyen otthon 1958-ban Budapesten létesült. A kezdeményezés országsszerte érdeklődést keltett. 1966-ra már 126 öregek napközije működött, a múlt év végén pedig 643 napközi otthonban tölthette napjait több mint 16 ezer idős gondozott. Csongrád megyében 33 öregek napközi otthona működik. A főváros közben nagyon elmaradt a vidék mögött, mert amíg például Komárom megyében tízezer 60 évesnél idősebb lakosra 191 napközi otthoni hely jut, addig Budapesten negyvennél kevesebb.

A gondozás másik formája a házi szociális gondozás. Ebben azok az idős emberek részesülnek, akik koruk és egészségi állapotuk miatt szorulnak gondoskodásra, és nincs olyan családtagjuk, aki ezt vállalhatná.

Az első kísérletet házi gondozásra jó tíz esztendője Egerben, Pécsen és Kőszegen történtek, majd Tatabányán, Oroszlány, Nagykanizsán és Budapest követte a példát. 1970-ben az Egészségügyi Minisztérium kísérletet

ként egész Veszprém megyében és Budapest III. kerületében bevezette a házi szociális gondozást. A kísérletek eredménnyel jártak és sok tanulsággal szolgáltak. Amíg például 1969-ben csaknem háromezer gondozó alig több mint negyven idős embert látott el, addig a múlt év végén, nyolcezren már 22 ezer rászoruló gondoskodtak. A gondozók kisebb része főfoglalkozásukban végzi ezt a munkát, jelentős számban vesznek részt a munkában, tiszteletdíjért, nyugdíjas apolónok és más egészségügyiek, végül orvoskeresetek is gondoznak társadalmi munkában.

Az idős emberekről való gondoskodás legismertebb módja mégis a szociális otthonokban folyik. A jelenlegi rendszer jó húsz esztendője alakult ki; akkor az általános és a fekvőbeteg-ellátó otthonokban mintegy 15 ezer hely állt rendelkezésre. Ma ez a szám 22 ezer körül van, de a növekedés és az egyéb gondozási formák kialakítása ellenére sem csökken lényegesen a várakozók száma, ma is körülbelül kétezer rászoruló idős ember vár arra, hogy szociális otthonba juthasson. Az egészségügyi kormányzat a jelenlegi tervidőszakban 4000—4500 férőhely létesítését tervezi, s ezzel párhuzamosan kerül sor az otthonok bizonyos szakmai átcsoportosítására és további korszerűsítésekre. Az ellátás színvonalára jellemző: amíg 1955-ben egy gondozottra átlagosan évi 5800 forintot költött az állam, addig ma ez az összeg meghaladja a 23 ezer forintot.

A gondoskodás kétszínűsül a nyugdíjasok háza, amelyből sajnos, még meglehetősen kevés működik. Az első nyugdíjas ház, amelyet a lakók igen nagy örömmel fogadtak, 1968-ban Budafokon épült fel. Jelenleg a fővárosban már hat nyugdíjas ház telt meg lakókkal. Ezek a mintegy 50 garzonlakásból

álló épületek jó ellátást és kényelmet nyújtanak. Szegeden a 60-as években épült a nyugdíjasok háza. Mivel ezek a lakásépítési keretből létesülnek, a szociálpolitikai szervek csak a fenntartásról gondoskodnak. A beköltözők saját lakásukat főleg ajánlják a tanácsnak, így a garzonlakásokért cserébe, a tanács nagyobb családoknak alkalmas lakásokhoz jut, tehát az érdek sokoldalú.

Az idősekről való gondoskodásnak ezek a szervezett formái alakultak ki, a jövő feladata e megoldásokon belül a lehetőségek és az ellátás, a gondozás színvonalának növelése, állami és társadalmi erőből egyaránt.

Riadó a Farkashegyen

Hétfőn, kora reggel, Farkashegyen, a riadó után, mintegy 4000 úttörő kúszott, mászott, kötélben függött, rejtjeles táviratot fejtett meg, futárként száguldott, elfogta az „elenséget”, és elsősegélyt nyújtott: teljesítette az úttörőparancsot. Az úttörő-hadijáték során és a villámszámborúban ügyességről, bátorságról adott számot, ugyanakkor bizonyította: jól ismeri az úttörőmozgalom történetét. A VII. országos úttörőtalálkozó negyedik napja: honvédelmi és sportnap.

Sok ezer úttörő ugyanebben az időben a laktanyákban, klubokban, a Hadtörténeli Múzeumban ismerkedett a laktanyaélettel, a haditechnikával.

Csalt, lopott

Letartóztatta a Szeged városi és járási rendőrkapitányság család és lopás alapos gyanúja miatt **Horváth Tibor** 24 éves, Rózsa, IV. kerület 425. szám alatti lakost, aki ez év márciusában otthagya munkahelyét az Ingatlankezelő Vállalatnál s azóta nem vállalt megélhetés biztosító munkát. Otthonról minden reggel elindult munkába járást imitálva, valójában bűncselekményeket követett el. Újszegeden és Szőregen kiadta magát a házaknál a DÉMASZ alkalmazottjának azzal, hogy villanyórát cserél. Ezért 70—160 forint-összeget vett fel,

amelyekről hamis nyugtát is adott.

Gyanúsítják Horváthot azzal is, hogy Szegeden feltört egy külföldi rendszámú személygépkocsit, amelyből különböző használati tárgyakat vitt el.

A Szeged városi és járási rendőrkapitányság kéri azokat a károsultakat, akiknél villanyóracsere ürügyen Horváth különböző összegeket kért és még nem tettek ellene feljelentést, jelentkezzenek a rendőrségen a Párizsi körút 36. szám alatt az I. emelet 12. számú szobában, vagy a 14-25 telefonon a 246-os melléken,

Oktatás és tudásvágy

Közhelyeink között is előkelő hely illeti meg a kitelölt: a műszaki-technikai forradalom korában élünk. Az állítás igaz, a műszaki tudományokban járatan ember is érzelmi a rohamos fejlődést, s nemcsak a világraszóló újításokban, hanem példának okáért a hazai műszaki-technológiai színvonal alakulásában.

E fejlődés sokféle következménnyel jár. Talán a legfontosabbról tanácskoztak május 26-án az országgyűlés ipari és kulturális bizottságának együttes ülésén, nevezetesen: a műszaki szakemberek képzéséről, a várható igényekről szoltak a disputa résztvevői. A tanácskozás legfőbb tanulságát had írjuk le mindjárt: a szakemberek képzésének összhangban kell lennie a mindenkori igényekkel. Nem lehet jó az a képzési rendszer, amely elszakad az ipar, avagy a mezőgazdaság tényleges állapotától. Szellemi és anyagi erőink pazarlása, ha hiányzik a harmónia, ha nincsen elegendő szakember ott, ahol igénylik, s többlet található másutt.

A műszaki szakemberek száma növekszik. Tíz év múlva a mainál várhatóan 30—40 százalékkal több közép- és felsőfokú végzettségű műszakra lesz szükség, mint napjainkban. Hogyan egyeztethető ez a társadalmi szükséglet az egyéni ambíciókkal? Miként bővíthet a középfokú oktatás a kívánatos mértékben? Alapkérdéseket említenk, s máris bonyolult összefüggésekre utalunk. Például a mainál pontosabban kell meghatározunk a középfokon képzett műszaki szakember fogalmát. A műszaki szakközépiskolákban — hangzott el a tanácskozáson is — évente 10—11 ezren tesznek érettségi viz-

gát. Eppen a műszaki fejlődés következtében az lenne a legjobb, ha a szakközépiskolák az a típusa alapvetően szakmunkásokat, magasan kvalifikált szakmunkásokat képezne. Mind több gépsoron, munkahelyen a „csak” szakmunkás besoroláshoz elengedhetlenül hozzátartozik a középfokú iskolázottság, a szakmai és általános műveltség „érettségi” szintje.

A tervek, elképzelések valóra váltásához szükség van állami intézkedésekre. Az Oktatási Minisztérium 1977 végére elkészíti a műszaki felsőoktatási intézmények távlati fejlesztésének programját. Még ebben az öt éves tervben kidolgozzák a műszaki főiskolák képzésének korszerűsítését, s mindazokat az esti-levelező oktatási formákat, amelyek a műszaki pályán dolgozók továbbtanulását teszik lehetővé. A tanácskozás egyik legfőbb tanúsága volt ugyanis, hogy az állami, központi intézkedések önmagukban aligha elégségesek. El kell fogadtatni a közvéleménnyel, a műszaki pályán dolgozókkal, hogy a legjobb iskola ismeretanyaga is elévül előbb-utóbb, hogy rendszeres továbbképzés nélkül senki sem tudja el látni tíz-húsz év múlva munkakörét. Azaz: senki se elégedjék meg a diplomájával, az érettségijével, a műszaki területen különösen gyors a fejlődés, nap-nap után újabb ismeretanyagot gvaranodnak az egyes szakterületek.

A népgazdaság szakemberigényének kielégítéséhez nem elegendő az oktatási intézmények színvonalának növelése: szükséges hozzá az érvényes tevékenykedő szakemberek igényessége, más szóval tudásvágya is.

M. D.